

KOMISIJOS DIREKTYVA 2006/51/EB

2006 m. birželio 6 d.

iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/55/EB I priedą ir Direktyvos 2005/78/EB IV ir V priedus dėl reikalavimų, keliamų išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemai, naudojamai transporto priemonėse, ir išimčių dujiniais varikliams, siekiant tuos priedus suderinti su technikos pažanga

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvą 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo ⁽¹⁾, ypač į jos 13 straipsnio 2 įtrauką,

atsižvelgdama į 2005 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/55/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių priemonės, kurių būtina imtis mažinant transporto priemonėse naudojamų uždegimo suspaudimu variklių išmetamuosius dujinius bei kietųjų dalelių teršalus ir transporto priemonėse naudojamų priverstinio uždegimo variklių, degalams naudojančių gamtines dujas ir suskystintas naftos dujas, išmetamuosius dujinius teršalus, suderinimo ⁽²⁾, ypač į jos 7 straipsnį,

kadangi:

- (1) Direktyva 2005/55/EB yra viena iš atskirųjų direktyvų pagal Direktyvoje 70/156/EEB numatytą Bendrijos tipo patvirtinimo tvarką.
- (2) 2005 m. lapkričio 14 d. Komisijos direktyvoje 2005/78/EB, įgyvendinančioje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/55/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių priemonės, kurių būtina imtis mažinant transporto priemonėse naudojamų uždegimo suspaudimu variklių išmetamuosius dujinius bei kietųjų dalelių teršalus ir transporto priemonėse naudojamų kibirkštinio uždegimo variklių, degalams naudojančių

gamtines dujas ir suskystintas naftos dujas, išmetamuosius dujinius teršalus, suderinimo, ir iš dalies keičiančios jos I, II, III, IV ir VI priedus, pateikiamos iš dalies pakeistos įgyvendinimo priemonės, susijusios su naujų sunkiųjų transporto priemonių ir variklių išmetamųjų teršalų kontrolės sistemų pastovumu, eksploatavimo atitiktimi per nustatytą naudojimo laikotarpį ir transporto priemonėje įrengiama diagnostikos sistema (TPIDS).

- (3) Atsižvelgiant į technikos pažangą, dabar tinkamas laikas pradėti taikyti patobulintus reikalavimus, susijusius su veikimo sąlygų, gedimų ir išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos bandymų patikra suteikiant tipo patvirtinimą.
- (4) Būtina užtikrinti, kad išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos veikimui nepakenktų išderinimo strategija.
- (5) Dujiniuose varikliuose nenaudojamos išmetamųjų dujų recirkuliacijos ar selektyviosios katalizinės redukcijos technologijos siekiant, kad būtų laikomasi dabartinių išmetamųjų NO_x kiekių standartų. Todėl laikoma, kad dujiniais varikliams ir transporto priemonėms, kurios kaip kurą naudoja dujas, šiuo etapu neturi būti taikomi reikalavimai, užtikrinantys tinkamą NO_x kontroliuojančių prietaisų veikimą. Išlyga galėtų būti panaikinta atsižvelgiant į tolesnius išmetamųjų teršalų mažinimo etapus.
- (6) Naujų tipo patvirtinimų atvejais tikslinga patikslinti Direktyvos 2005/55/EB I priedo 6.5.3, 6.5.4 ir 6.5.5 skirsnių taikymo datą.
- (7) Komisija numato peržiūrėti TPIDS slenkstines ribines vertes siekiant jas pritaikyti prie technikos pažangos.
- (8) Todėl Direktyvos 2005/55/EB ir 2005/78/EB turi būti atitinkamai iš dalies pakeistos.

⁽¹⁾ OL L 42, 1970 2 23, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 2006/28/EB (OL L 65, 2006 3 7, p. 27).

⁽²⁾ OL L 275, 2005 10 20, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 2005/78/EB (OL L 313, 2005 11 29, p. 1).

- (9) Šioje direktyvoje numatytos priemonės atitinka Derinimo su technikos pažanga komiteto, įsteigto pagal Direktyvos 70/156/EEB 13 straipsnio 1 dalį, nuomonę,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2005/55/EB I priedas iš dalies keičiamas pagal šios direktyvos I priedą.

2 straipsnis

Direktyvos 2005/78/EB IV priedas iš dalies keičiamas pagal šios direktyvos II priedą.

3 straipsnis

1. Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2006 m. lapkričio 8 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie įsigalioję įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus bei tų nuostatų ir šios direktyvos koreliacijos lentelę.

Tas nuostatas jos taiko nuo 2006 m. lapkričio 9 d. Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Valstybės narės nustato tokios nuorodos darymo tvarką.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstus.

4 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. birželio 6 d.

Komisijos vardu

Günter VERHEUGEN

Pirmininko pavaduotojas

I PRIEDAS

DIREKTYVOS 2005/55/EB PAKEITIMAI

I priedas iš dalies keičiamas taip:

1) 2.1 skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) Apibrėžtis „išderinimo strategija“ keičiama taip:

„išderinimo strategija – tai:

- PIDTKS, kuri sumažina su PGIDKS susijusį išmetamųjų teršalų kontrolės veiksmingumą, jeigu susiklostytų sąlygos, kurias galima pagrįstai numatyti įprastu būdu eksploatuojant ir naudojant transporto priemonę,
- PGIDTKS, kurios vienas variantas taikomas atliekant standartinį tipo patvirtinimo bandymą, o antras variantas – kitais eksploatavimo atvejais ir kuri esant sąlygoms, nenumatomoms taikomoje tipo patvirtinimo bandymo metodikoje, užtikrina žemesnį išmetamųjų teršalų kontrolės lygį, arba
- TPIDS arba emisijų kontrolės monitoringo strategija, kurios vienas variantas taikomas atliekant standartinį tipo patvirtinimo bandymą, o antras variantas – kitais eksploatavimo atvejais ir kuri esant sąlygoms, nenumatomoms taikomoje tipo patvirtinimo bandymo metodikoje, užtikrina žemesnį monitoringo funkcijų lygį (laiko ir tikslumo atžvilgiu).“;

b) „Nepertraukiamo išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimo“ apibrėžtyje žodžiai „nepertraukiamas išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“ keičiami žodžiais „išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“.

c) Pridedamas šis apibrėžimas:

„išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema – tai sistema, užtikrinanti tinkamą NO_x kontroliuojančių prietaisų, įmontuotų į variklio sistemą, darbą pagal I priedo 6.5 skirsnio reikalavimus.“.

2) 6.1.5.6 skirsnio antroje įtraukoje žodžiai „nepertraukiamas išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“ keičiami žodžiais „išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“.

3) 6.5 skirsnis keičiamas taip:

„6.5. Tinkamą NO_x kontroliuojančių prietaisų darbą užtikrinantys reikalavimai

6.5.1. Bendrosios nuostatos

6.5.1.1. Šis skirsnis taikomas uždegimo suspaudimu variklių sistemoms nepaisant technologijos, kuria užtikrinama, kad būtų laikomasi 6.2.1 skirsnio lentelėse pateiktų išmetamųjų teršalų ribinių verčių.

6.5.1.2. Taikymo datos

6.5.3, 6.5.4 ir 6.5.5 skirsnų reikalavimai nuo 2006 m. lapkričio 9 d. taikomi suteikiant naujus tipo patvirtinimus, o nuo 2007 m. spalio 1 d. – visoms naujai registruojamoms transporto priemonėms.

6.5.1.3. Visi varikliai, kuriems taikomos šio skirsnio nuostatos, turi būti suprojektuoti, sukonstruoti ir įmontuoti taip, kad atitiktų tas nuostatas per variklio eksploatavimo laiką.

6.5.1.4. Informaciją, išsamiai apibūdinančią variklio, kuriam taikomos šio skirsnio nuostatos, veikimo ir eksploatacines charakteristikas gamintojas pateikia II priede.

6.5.1.5. Jeigu su varikliu turi būti naudojamas aktyviklis, gamintojas įteikiamoje paraiškoje suteikti tipo patvirtinimą nurodo visų aktyviklių, kurie naudojami su bet kuria išmetamųjų teršalų papildomo apdoravimo sistema, charakteristikas, t. y. tipą ir koncentracijas, darbinę temperatūrą, sąlygas, nuorodą į tarptautinius standartus ir kt.

- 6.5.1.6. Remiantis 6.1 skirsnyje nurodytais reikalavimais, bet kokiam varikliui, kuriam taikomas šis skirsnis, išmetamųjų dujinių teršalų kontrolės funkcija tebeturi būti būdinga visomis sąlygomis, kurios reguliariai pasitaiko Bendrijos teritorijoje, ypač nusistovėjus žemai aplinkos oro temperatūrai.
- 6.5.1.7. Suteikiant tipo patvirtinimą, gamintojas techninei tarnybai turi įrodyti, kad variklių, su kuriais reikia naudoti aktyvklį, per taikomą išmetamųjų teršalų kiekio nustatymo bandymų ciklą išmetamo amoniako kiekio vidutinė vertė neviršija 25 ppm.
- 6.5.1.8. Jei tai varikliai, su kuriais reikia naudoti aktyvklį, transporto priemonėje įmontuotoje kiekvienoje atskiroje aktyvkliaus talpykloje turi būti numatyta priemonė paimti bet kurio talpykloje esančio skystčio ėminį. Ėminio ėmimo vieta turi būti lengvai prieinama be jokio specialaus įrankio arba prietaiso.
- 6.5.2. *Techninės priežiūros reikalavimai*
- 6.5.2.1. Gamintojas visiems naujų sunkiųjų transporto priemonių arba joms skirtų naujų variklių savininkams įteikia raštiškus nurodymus ar pasirūpina, kad tie nurodymai būtų įteikti, kuriuose numatoma, jog, jeigu transporto priemonės išmetamųjų teršalų kontrolės sistema veikia ne pagal nustatytus reikalavimus, vairuotojui apie triktį turi signalizuoti veikimo sutrikimo rodytuvas (VSR), o variklis turi veikti mažesne apkrova.
- 6.5.2.2. Nurodymuose pateikiami tinkamo transporto priemonių eksploatavimo ir jų techninės priežiūros reikalavimai, įskaitant, jeigu taikoma, sunaudojamųjų aktyvkliaus reikalavimus.
- 6.5.2.3. Nurodymai turi būti parašyti aiškiai ir be techninių terminų kalba tos šalies, kurioje nauja sunkioji transporto priemonė arba naujas sunkiosios transporto priemonės variklis yra parduodamas arba registruojamas.
- 6.5.2.4. Nurodymuose turi būti pasakyta, ar pasibaigus įprastam techninės priežiūros laikotarpiui transporto priemonės operatorius turi pakartotinai pripilti naudojamų aktyvkliaus, ir turi būti nustatomas tikėtinas aktyvkliaus kiekis, kuris būtų sunaudojamas atsižvelgiant į naujos sunkiosios transporto priemonės tipą.
- 6.5.2.5. Nurodymuose turi būti pabrėžta, kad naudotinas tam tikrų specifikacijų, jeigu buvo nustatyta, privalomasis aktyvkliaus ir jo pripilama pakartotinai, siekiant užtikrinti, jog transporto priemonė atitiktų tos transporto priemonės arba variklio tipo atitikties sertifikatą.
- 6.5.2.6. Nurodymuose turi būti paminėta, kad transporto priemonės eksploatavimas be jokio aktyvkliaus, kuris naudotinas su transporto priemone išmetamųjų teršalų kiekiui sumažinti, gali būti laikomas baudžiamosios teisės pažeidimu ir kad todėl transporto priemonės registravimo arba eksploatavimo šalyje ar kitoje šalyje, kurioje transporto priemonė eksploatuojama, suteiktos visos palankios pirkimo ar eksploatavimo sąlygos galėtų būti paskelbtos negaliojančiomis.
- 6.5.3. *Variklio išmetamų NO_x kontrolė*
- 6.5.3.1. Jeigu varikliui dirbant išmetamų NO_x kiekis kontroliuojamas ne pagal nustatytus reikalavimus (pvz., todėl, kad nenaudojamas privalomasis aktyvkliaus, nepakankamas išmetamųjų teršalų recirkuliacijos srautas arba išjungta išmetamųjų teršalų recirkuliacijos sistema), šią būklę turi nustatyti NO_x kiekį kontroliuojantys jutikliai, pro kuriuos teka išmetamųjų teršalų srautas.
- 6.5.3.2. Jeigu NO_x kiekis privalomąją ribinę vertę, nustatytą I priedo 6.2.1 skirsnyje pateiktoje I lentelėje, viršija daugiau nei 1,5 g/kwh, vairuotojui apie tai turi signalizuoti išjungęs veikimo sutrikimo rodytuvas (VSR), kaip nurodyta Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.6.5 skirsnyje.
- 6.5.3.3. Be to, neištrinamas trikties kodas, nurodantis priežastį, kodėl NO_x kiekis viršija nurodytą 6.5.3.2 skirsnyje, pagal Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.9.2 skirsnį turi būti laikomas bent 400 dienų arba 9 600 variklio darbo valandų.

Kaip mažiausias reikalavimas ir jei taikoma, NO_x kiekio viršijimo priežastys nurodomos tais atvejais, kai tuščia aktyvkliaus talpykla, yra aktyvkliaus dozavimo sutrikimas, nepakankama aktyvkliaus kokybė, per mažas aktyvkliaus sunaudojimas, nepakankamas išmetamųjų teršalų recirkuliacijos srautas arba išjungta išmetamųjų teršalų recirkuliacijos sistema. Visais kitais atvejais gamintojui leidžiama nurodyti neištrinamą trikties kodą „didelis NO_x kiekis – priežastis nežinoma“. Visais kitais atvejais gamintojui leidžiama nurodyti neištrinamą trikties kodą „didelis NO_x kiekis – pagrindinė priežastis nežinoma“.

- 6.5.3.4. Jeigu NO_x kiekis viršija TPIDS slenkstines ribines vertes, nustatytas 4 straipsnio 3 dalyje pateiktoje lentelėje, sukamojo momento ribotumas variklio galią pagal 6.5.5 skirsnio reikalavimus turi sumažinti taip, kad tą sumažinimą aiškiai suprastų transporto priemonės vairuotojas. Kai sukamojo momento ribotumas įjungtas, vairuotojas ir toliau yra išpėjamas pagal 6.5.3.2 skirsnio reikalavimus, o neištrinamas trikties kodas turi būti laikomas pagal 6.5.3.3 skirsnio reikalavimus.
- 6.5.3.5. Jei tai varikliai, kuriems, siekiant kontroliuoti išmetamų NO_x kiekį, turi būti numatytas išmetamųjų teršalų recirkuliacija, o ne kita išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistema, gamintojas NO_x kiekį gali nustatyti bet kokiu kitu 6.5.3.1 skirsnio reikalavimus atitinkančiu būdu. Suteikiant tipo patvirtinimą, gamintojas turi įrodyti, kad kitas būdas NO_x kiekiui nustatyti laiko ir tikslumo atžvilgiu, palyginti su 6.5.3.1 skirsnio reikalavimais, yra lygiavertis ir kad jo taikymo poveikis būtų toks pats kaip nurodytas 6.5.3.2, 6.5.3.3 ir 6.5.3.4 skirsniuose.
- 6.5.4. *Aktyvlikio kontrolė*
- 6.5.4.1. Jei transporto priemonėse, kad jos atitiktų šio skirsnio reikalavimus, būtina naudoti aktyvklį, transporto priemonių prietaisų skydelyje specialiais mechaniniais arba elektroniniais rodmenų įtaisais tų transporto priemonių vairuotojams turi būti teikiama informacija apie transporto priemonėje įmontuotoje talpykloje esančio aktyvlikio kiekį. Teikiant tokią informaciją numatoma, kad bus signalizuojama, jeigu aktyvlikio kiekis:
- mažesnis nei 10 % talpyklos talpos arba gamintojo nuožiūra galima pasirinkti didesnę procentinę dydį, arba
 - mažesnis už tam tikrą kiekį, palyginti su galimu nuvažiuoti atstumu turint degalų atsargų kiekį, kurį yra nurodęs gamintojas.
- Aktyvlikio rodytuvas įrengiamas kuo arčiau degalų kiekio rodytuvo.
- 6.5.4.2. Jeigu ištuštėja aktyvlikio talpykla, vairuotojui turi būti signalizuojama pagal Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.6.5 skirsnio reikalavimus.
- 6.5.4.3. Sunaudojus visą talpykloje esantį aktyvklį, be 6.5.4.2 skirsnio reikalavimų, nedelsiant taip pat pradedami taikyti 6.5.5 skirsnio reikalavimai.
- 6.5.4.4. Gamintojas gali pasirinkti, kad jis laikysis 6.5.4.5–6.5.4.12 skirsnų, o ne 6.5.3 skirsnio reikalavimų.
- 6.5.4.5. Varikliuose turi būti įrengti prietaisai, leidžiantys nustatyti, ar transporto priemonėje yra skysčio, atitinkančio gamintojo deklaruotas ir šios direktyvos II priede užregistruotas aktyvlikio charakteristikas.
- 6.5.4.6. Jeigu skystis aktyvlikio talpykloje neatitinka gamintojo deklaruotų šios direktyvos II priede nustatytų minimalių reikalavimų aktyvlikliui, tada taikomi papildomi 6.5.4.12 skirsnio reikalavimai.
- 6.5.4.7. Varikliuose turi būti įrengti prietaisai, leidžiantys nustatyti sunaudoto aktyvlikio kiekį, ir jie turi būti pritaikyti taip, kad transporto priemonėje užtikrintų prieigą prie informacijos apie sunaudojimą.
- 6.5.4.8. Informacija apie variklio vidutiniškai sunaudotą aktyvlikio kiekį ir vidutiniškai sunaudotą privalomąjį jo kiekį arba per 48 ankstesnes variklio darbo valandas, arba per laikotarpį, per kurį turėtų būti sunaudota bent 15 litrų privalomojo aktyvlikio (pasirenkant ilgesnį laikotarpį), turi būti prieinama per įprastos diagnostinės jungties nuoseklųjį prievadą, nurodytą Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 6.8.3 skirsnyje.
- 6.5.4.9. Siekiant kontroliuoti aktyvlikio sunaudojimą, varikliui dirbant turi būti fiksuojami bent jau šie parametrai:
- aktyvlikio kiekis transporto priemonėje įrengtoje talpykloje,
 - aktyvlikio srautas arba jo įpurškiamas kiekis techniniu atžvilgiu kiek galima arčiau tos vietos, kurioje aktyvklis purškiamas į išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistemą.
- 6.5.4.10. Jeigu per 6.5.4.8 skirsnyje apibrėžtą laikotarpį nustatomas variklio vidutiniškai sunaudoto aktyvlikio kiekio ir vidutiniškai sunaudoto privalomojo jo kiekio 50 % nuokrypis, pradedamos taikyti 6.5.4.12 skirsnyje numatytos priemonės.

- 6.5.4.11. Jeigu aktyvikių nustojama dozuoti, taikomos 6.5.4.12 skirsnyje nustatytos priemonės. Šis reikalavimas netaikomas, jeigu dozavimą nutraukia variklio elektroninio reguliavimo blokas, nes variklio darbo sąlygos yra tokios, kad, atsižvelgiant į jo išmetamųjų teršalų kiekį, aktyvikių dozuoti neprivaloma ir jeigu gamintojas tvirtinimo institucijai yra aiškiai nurodęs, kada taikomos tos darbo sąlygos.
- 6.5.4.12. Bet kuris nustatytas gedimas, susijęs su 6.5.4.6, 6.5.4.10 ar 6.5.4.11 skirsniais, sukelia tokius pat padarinius, vykstančius ta pačia tvarka, kaip nurodyta 6.5.3.2, 6.5.3.3 ar 6.5.3.4 skirsniuose.
- 6.5.5. *Priemonės, užtikrinančios, kad nebūtų klastojamas išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistemų veikimas*
- 6.5.5.1. Visi varikliai, kuriems taikomas šis skirsnis, turi turėti sukamojo momento ribotuvą, vairuotojui signalizuojantį apie tai, kad variklis dirba arba kad transporto priemonė eksploatuojama ne pagal nustatytus reikalavimus, ir taip skatinti, jog tinkamai būtų pašalintos visos triktys.
- 6.5.5.2. Sukamojo momento ribotuvus įjungiamas transporto priemonei pirmą kartą sustojus po to, kai buvo susiklosčiusios 6.5.3.4, 6.5.4.3, 6.5.4.6, 6.5.4.10 arba 6.5.4.11 skirsniuose nurodytos sąlygos.
- 6.5.5.3. Jeigu įjungiamas sukamojo momento ribotuvus, variklio sukamasis momentas jokia atveju neturi būti didesnis nei toliau nurodoma pastovi vertė:
- 60 % didžiausios apkrovos sukamojo momento, jei tai $N3 > 16$ tonų, $M1 > 7,5$ tonų, M3/III ir M3/B $> 7,5$ tonų kategorijų transporto priemonės,
 - 75 % didžiausios apkrovos sukamojo momento, jei tai $N1, N2, N3 \leq 16$ tonų, $3,5 < M1 \leq 7,5$ tonų, M2, M3/I, M3/II, M3/A ir M3/B $\leq 7,5$ tonų kategorijų transporto priemonės.
- 6.5.5.4. Reikalavimai dokumentams ir sukamojo momento ribotuvui yra nustatomi 6.5.5.5–6.5.5.8 skirsniuose.
- 6.5.5.5. Išsami raštu pateikta informacija, apibūdinanti visas išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo ir sukamojo momento ribotuvo veikimo charakteristikas turi būti pateikiama pagal 6.1.7.1 skirsnio b dalyje nustatytus reikalavimus dokumentams. Konkrečiai, gamintojas teikia informaciją apie ECU naudojamus algoritmus, kuriais NO_x koncentracija siejama su konkrečiu išmetamųjų NO_x kiekiu (g/kWh), nustatytu ETC bandymu pagal 6.5.6.5 skirsnį.
- 6.5.5.6. Varikliui sukantis tuščiosios eigos sūkių skaičiumi sukamojo momento ribotuvus turi būti išjungiamas, jeigu priežastys, į kurias atsižvelgiant jis buvo įjungtas, jau nebeturi įtakos. Sukamojo momento ribotuvus neturi būti išjungiamas automatiškai, jeigu nebuvo pašalinta priežastis, į kurią atsižvelgiant ribotuvus buvo įjungtas.
- 6.5.5.7. Sukamojo momento ribotuvo neturi būti galima išjungti jungikliu arba techninės priežiūros įrankiu.
- 6.5.5.8. Sukamojo momento ribotuvus netaikomas varikliams ar transporto priemonėms, kurias naudoja karinių pajėgų, gelbėjimo tarnybų, priešgaisrinių tarnybų ir greitosios pagalbos automobiliai. Ilgalaikį išjungimą gali atlikti tik variklio ar transporto priemonės gamintojas, o tinkamam identifikavimui numatomas konkretus variklio tipas, priklausantis variklių šeimai.
- 6.5.6. *Išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos eksploatavimo sąlygos*
- 6.5.6.1. Išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema eksploatuojama
- esant aplinkos oro temperatūrai, kurios diapazonas yra 266–308 K (–7–35 °C),
 - bet kuriame aukštyje, žemiau 1 600 m,
 - esant didesnei kaip 343 K (70 °C) variklio aušinimo skysčio temperatūrai.
- Šis skirsnis netaikomas kontroliuojant aktyvikių kiekį talpykloje, kurioje kontroliuojama esant visoms eksploatavimo sąlygoms.

- 6.5.6.2. Išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema gali būti išjungta, kai naudojama veikimo avariniu režimu strategija, dėl kurios sukamojo momento ribotumas riboja daugiau nei atitinkamai transporto priemonių kategorijai nustatyti ir 6.5.5.3 skirsnyje nurodyti lygiai.
- 6.5.6.3. Jei taikomas išmetamųjų teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas, išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema veikia ir atitinka 6.5 skirsnio nuostatas.
- 6.5.6.4. Netinkamas NO_x kontroliuojančių prietaisų veikimas nustatomas per keturis TPIDS bandymo ciklus, kaip nurodyta Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 1 priedėlio 6.1 skirsnyje pateikiamoje apibrėžtyje.
- 6.5.6.5. ECU naudojami algoritmai, skirti susieti faktinę NO_x koncentraciją su konkrečiu išmetamų NO_x kiekiu (g/kWh) atliekant ETC bandymą, neturėtų būti laikomi išderinimo strategija.
- 6.5.6.6. Jei PIDTKS, kurią patvirtino tipo patvirtinimo institucija pagal 6.1.5 skirsnį, pradeda veikti, bet koks NO_x padidėjimas dėl PIDTKS veikimo, gali būti taikomas atitinkamam NO_x lygiui, nurodytam 6.5.3.2 skirsnyje. Visais šiais atvejais, PIDTKS poveikis NO_x slenkstinei vertei aprašomas pagal 6.5.5.5 skirsnį.
- 6.5.7. *Išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos sutrikimas*
- 6.5.7.1. Stebima, ar išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemoje nėra elektros gedimų ir ar nėra pašalintas arba išjungtas koks nors jutiklis, kuris neleidžia nustatyti išmetamųjų teršalų kiekio padidėjimo, kaip reikalaujama pagal 6.5.3.2 ir 6.5.3.4 skirsnius.
- Jutiklių, turinčių poveikio diagnostikos sistemai, pavyzdžiai yra tie jutikliai, kurie tiesiogiai matuoja NO_x koncentraciją, karbamido kokybės jutikliai ir jutikliai, naudojami aktyvikiui dozuoti, jo kiekiui ir naudojimui ar recirculiavimui kontroliuoti.
- 6.5.7.2. Jei pasitvirtina, kad neveikia išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema, vairuotojui apie tai nedelsiant signalizuojama įjungiant išpėjimą signalą pagal Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.6.5 skirsnį.
- 6.5.7.3. Vadovaujantis 6.5.5 skirsniu, jei per 50 variklio darbo valandų gedimas nepašalinamas, įjungiamas sukamojo momento ribotumas.
- Pirmoje pastraipoje nurodytas laikotarpis sutrumpinamas iki 36 valandų nuo 2 straipsnio 7 ir 8 dalyse nurodytos datos.
- 6.5.7.4. Kai išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema nustatytas gedimas pašalinamas, su tuo gedimu susijęs (-ę) kodas (-ai) gali būti ištrinamas (-i) iš sistemos atminties, išskyrus 6.5.7.5 skirsnyje nurodytus atvejus, ir prireikus sukamojo momento ribotumas įjungiamas pagal 6.5.5.6 skirsnį.
- Trikties kodo (-ų), susijusio (-ių) su išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos gedimu, neturi būti įmanoma ištrinti iš sistemos atminties jokių rodmenų nuskaitymo įtaisais.
- 6.5.7.5. Jei, vadovaujantis 6.5.7.1 skirsniu, išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos elementai pašalinami arba išjungiami, trikties kodas neištrinamas pagal Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.9.2 skirsnį ir turi būti laikomas bent 400 dienų arba 9 600 variklio darbo valandų.
- 6.5.8. *Išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos bandymas*
- 6.5.8.1. Kaip 3 skirsnyje numatytos paraiškos dalį suteikti tipo patvirtinimą, gamintojas, atlikdamas bandymus su variklio dinamometru pagal 6.5.8.2–6.5.8.7 skirsnius, įrodo, kad laikomasi šio skirsnio nuostatų reikalavimų.
- 6.5.8.2. Tai, kad laikomasi variklio šeimai ar TPIDS variklio šeimai šiame skirsnyje keliamų reikalavimų, galima įrodyti atliekant vienos variklių šeimos (pirminio variklio) variklių išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos bandymus tuo atveju, kai gamintojas tipo patvirtinimo institucijai pateikia duomenis, įrodančius, kad tos šeimos variklių išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos yra panašios.

Tai gali būti įrodoma tipo patvirtinimo institucijai pateikiant tokius duomenis kaip algoritmai, funkcinės analizės ir kt.

Pirminį variklį parenka gamintojas tipo patvirtinimo institucijai pritarus.

6.5.8.3. Išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos bandymą sudaro šie trys etapai:

A t r a n k a :

Netinkamo NO_x kontroliuojančių prietaisų veikimo operaciją ar išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos gedimą pasirenka institucija iš netinkamo veikimo operacijų sąrašo, kurį pateikia gamintojas.

N u s t a t y m a s :

Netinkamo veikimo poveikis patvirtinamas matuojant NO_x kiekį per ETC variklio bandymų stende.

B a n d y m a s :

Poveikis sistemai (sukamojo momento apribojimas, išpėjamas signalas ir kt.) išbandomas su varikliu atliekant keturis TPIDS bandymo ciklus.

6.5.8.3.1. Atrankos etapui gamintojas tipo patvirtinimo institucijai pateikia monitoringo strategijų, kurios buvo taikytos siekiant nustatyti bet kurio NO_x kontroliuojančių prietaisų potencialų netinkamą veikimą ir potencialių išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos gedimų, dėl kurių gali tik išsijungti sukamojo momento ribotuvus arba išpėjamas signalas, aprašymą.

Šio sąrašo būdingi pavyzdžiai: tuščia aktyvlikio talpykla, netinkamas veikimas, dėl kurio nustojama dozuoti aktyvliklį, nepakankama aktyvlikio kokybė, netinkamas veikimas, dėl kurio panaudojama mažai aktyvlikio, netinkamas recirkuliavimo srautas arba išjungta recirkuliavimo sistema.

Tipo patvirtinimo institucija iš šio sąrašo pasirenka mažiausia dvi ir daugiausia tris NO_x kontroliuojančių prietaisų ar išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos netinkamo veikimo operacijas.

6.5.8.3.2. Nustatymo etapui išmetami NO_x matuojami atliekant ETC bandymo ciklą vadovaujantis III priedo 2 priedėlio nuostatomis. ETC bandymo rezultatas naudojamas nustatant, kaip tikėtina pradės veikti NO_x kontrolės monitoringo sistema bandymo metu (sukamojo momento apribojimas ir/arba išpėjamas signalas). Netinkamas veikimas modeliuojamas taip, kad NO_x kiekis daugiau kaip 1 g/kWh neviršytų kurios nors iš ribinių verčių, nurodytų 6.5.3.2 ar 6.5.3.4 skirsniuose.

Išmetamųjų teršalų nustatyti nereikalaujama, jei aktyvlikio talpykla tuščia arba jei reikia parodyti išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos netinkamą veikimą.

Sukamojo momento ribotuvus nustatymo etapo metu išjungiamas.

6.5.8.3.3. Bandymo etapui variklis tikrinamas atliekant daugiausia keturis TPIDS bandymo ciklus. Neturėtų būti jokių kitų gedimų išskyrus tuos, dėl kurių atliekamas bandymas.

6.5.8.3.4. Prieš pradėdant bandymų ciklą, nurodytą 6.5.8.3.3 skirsnyje, išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema nustatoma režimu „gedimų nėra“.

6.5.8.3.5. Atsižvelgiant į pasirinktą NO_x kiekį, sistema įjungia išpėjamąjį signalą ir kartu prareikš sukamojo momento ribotuvą bet kuriuo metu prieš pasibaigiant bandymų serijai. Bandymų seriją galima sustabdyti, kai NO_x kontrolės monitoringo sistema tinkamai sureaguoja.

- 6.5.8.4. Tuo atveju, kai išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistema yra iš esmės pagrįsta NO_x kiekio kontrolės jutikliais, pro kuriuos teka išmetamųjų teršalų srautas, gamintojas, norėdamas įsitikinti, ar laikomasi reikalavimų, gali pasirinkti tiesiogiai kontroliuoti tam tikras sistemos dalis (pvz., dozavimo veiklos sutrikimą, uždarytą EGR sklendę). Tokiu atveju atliekamas bandymas su pasirinkta sistemos dalimi.
- 6.5.8.5. Sukamojo momento ribojimas, kurio reikalaujama pagal 6.5.5.3 skirsnį, dėl sukamojo momento ribotuvo patvirtinamas kartu su bendru variklio darbo patvirtinimu pagal Direktyvą 80/1269/EB. Bandymo procesui gamintojas tipo patvirtinimo institucijai parodo, kad į variklio elektroninio reguliavimo bloką įdėtas tinkamas sukamojo momento ribotuvus. Atskirų sukamojo momento ribotuvo matavimų bandymo proceso metu nereikalaujama.
- 6.5.8.6. Kaip alternatyva 6.5.8.3.3–6.5.8.3.5 skirsniams, išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos ir sukamojo momento ribotuvo bandymas gali būti atliekamas išbandant transporto priemonę. Transporto priemonė važiuojama keliu arba bandymo keliu esant pasirinktoms netinkamo veikimo operacijoms ar išmetamųjų teršalų kontrolės monitoringo sistemos gedimams siekiant įrodyti, kad įsijungs išpėjamas signalas ir sukamojo judesio ribotuvus pagal 6.5 skirsnio reikalavimus, ypač pagal 6.5.5.2. ir 6.5.5.3 skirsnius.
- 6.5.8.7. Jei laikantis 6.5 skirsnio reikalavimų kompiuterio atmintyje reikia laikyti neištrinamą trikties kodą, bandymo sekos pabaigoje reikia, kad būtų įvykdyti šie trys reikalavimai:
- pasinaudojant TPIDS rodmenų nustatymo įtaisų būtų galima patvirtinti, kad TPIDS kompiuterio atmintyje yra atitinkamas neištrinamas trikties kodas, nurodytas 6.5.3.3 skirsnyje, ir kad tipo patvirtinimo institucijai tinkamai įrodoma, kad rodmenų nuskaitymo įtaisas negali jo ištrinti, ir
 - skaitant neištrinamus duomenis, kaip nurodyta Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.9.2 skirsnyje, galima patvirtinti, kiek laiko nustatymo sekos metu praėjo, kol įsijungė išpėjamas signalas, ir kad tipo patvirtinimo institucijai galima tinkamai įrodyti, jog rodmenų nuskaitymo įtaisas negali tų duomenų ištrinti, ir
 - tipo patvirtinimo institucija patvirtino konstrukcijos elementus, įrodančius, kad ši neištrinama informacija yra saugoma pagal Direktyvos 2005/78/EB IV priedo 3.9.2 skirsnį mažiausiai 400 dienų arba 9 600 variklio darbo valandų.“
-

II PRIEDAS

DIREKTYVOS 2005/78/EB PAKEITIMAI

1. IV priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 3.6.4 skirsnyje žodžiai „nepertraukiamas išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“ keičiami žodžiais „išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“;

b) 3.7 skirsnio antroje pastraipoje žodžiai „nepertraukiamas išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“ keičiami žodžiais „išmetamųjų dujinių teršalų nustatomų verčių išlaikymo režimas“;

c) 3.8.3 skirsnis pakeičiamas ir išdėstomas taip:

„3.8.3 Jeigu veikimo sutrikimo rodytuvas (VSR) įjungiamas dėl to, kad varikliui dirbant išmetamų NO_x kiekis kontroliuojamas ne pagal nustatytus reikalavimus, arba dėl netinkamo aktyvikio naudojimo arba dėl sutriktos dozavimo veiklos, veikimo sutrikimo rodytuvą galima perjungti į ankstesnę įjungimo padėtį, jeigu nebetaikomos Direktyvos 2005/55/EB I priedo 6.5.3, 6.5.4 ir 6.5.7 skirsniuose nustatytos sąlygos.“

d) 3.9.2 skirsnis pakeičiamas ir išdėstomas taip:

„3.9.2 Nuo 2006 m. lapkričio 9 d. (naujiems tipo patvirtinimams) ir nuo 2007 m. spalio 1 d. (visiems registravimo atvejams), jei trikties kodas generuojamas pagal Direktyvos 2005/55/EB I priedo 6.5.3 arba 6.5.4 skirsnius, TPIDS sistema rodmenį apie trikties kodą ir variklio darbo valandų skaičių su įjungtu veikimo sutrikimo rodytuvu (VSR) turi išlaikyti bent 400 dienų arba 9 600 variklio darbo valandų.“

Bet koks pirmiau minėtas trikties kodas ir atitinkamas variklio darbo su įjungtu veikimo sutrikimo rodytuvu (VSR) valandų skaičius neturi būti ištrinamas naudojant išorinius diagnostikos arba kitokius prietaisus, kaip nurodyta šio priedo 6.8.3 skirsnyje.“

2. V priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 2 punktą keičiamas taip:

„2. Trečiojo patvirtinimo (kol kas be pratęsimo), kurio I etapo TPID sistemai taikymo data yra B1 ir kuri suteikė Jungtinė Karalystė, pavyzdys taikant šią direktyvą ir Direktyvą 2005/55/EB:

e11*2005/55*2005/78B*0003*00“

b) 3 punktą keičiamas taip:

„3. Ketvirtojo patvirtinimo, kurio antro etapo TPID sistemai taikymo data yra B2, antrojo pratęsimo, kuri suteikė Vokietija, pavyzdys taikant Direktyvą 2005/55/EB ir iš dalies keičiančią Direktyvą 2006/51/EB:

e1*2005/55*2006/51F*0004*02“

c) Įrašomas toks 4 punktas:

„4. Lentelė, kurioje nurodoma, kokias raides naudoti pagal skirtingas įgyvendinimo datas, nustatytas Direktyvoje 2005/55/EB

Raidė	Eilutė (*)	I etapo TPIDS (**)	II etapo TPIDS	Patvarumas ir eksploata- vimas	NO _x kontrolė (***)
A	A	—	—	—	—
B	B1(2005)	TAIP	—	TAIP	—
C	B1(2005)	TAIP	—	TAIP	TAIP
D	B2(2008)	TAIP	—	TAIP	—
E	B2(2008)	TAIP	—	TAIP	TAIP
F	B2(2008)	—	TAIP	TAIP	—
G	B2(2008)	—	TAIP	TAIP	TAIP
H	C	TAIP	—	TAIP	—
I	C	TAIP	—	TAIP	TAIP
J	C	—	TAIP	TAIP	—
K	C	—	TAIP	TAIP	TAIP

(*) Pagal Direktyvos 2005/55/EB I priedo 6 skirsnio I lentelę.

(**) Pagal Direktyvos 2005/55/EB 4 straipsnį, dujiniams varikliams dėl TPID sistemos I etapo taikoma išlyga.

(***) Pagal Direktyvos 2005/55/EB I priedo 6.5 straipsnį.“